

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ve věci Federación de Distribuidores Cinematográficos (Fedicine) proti španělskému státu. Věc C-17/92. Recueil 1993.

Klíčová slova:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložená Tribunal Supremo. Vnitrostátní právní úprava zvýhodňující distribuci národních filmů.

Předmět:

Výklad práva Společenství (články 30 a 35, 36, 59 a 92 Smlouvy o EHS, směrnic 68/607 a 65/264 k provedení ustanovení obecných programů k odstranění omezení svobody usazování a volného pohybu služeb v oblasti filmového průmyslu s ohledem na vnitrostátní opatření zvýhodňující distribuci národních filmů (poskytování povolení k dabování filmů vyrobených ve třetích zemích pouze společně s přijetím závazku distribuovat film španělské výroby).

Skutkové okolnosti:

I – Skutkový stav, související právní úprava a řízení

A – Skutkové okolnosti

Federación de Distribuidores Cinematográficos (dále jen „Fedicine“), žalobkyně v původním řízení, je sdružením podle španělského práva, jehož cílem je hájit zájmy distributorů filmů.

Tito distributoři si stěžují na španělské právní předpisy, které je vedou ke zvýhodňování distribuce španělských filmů na úkor distribuce filmů z jiných členských států; podle těchto právních předpisů mohou dostat povolení dabovat filmy „z třetích zemí“ (tj. americké filmy) do jednoho z úředních jazyků Španělska (to znamená kastilštiny, katalánštiny, galicijštiny a baskičtiny) pouze ti, kteří se zaváží k distribuci španělských filmů.

Fedicine, domnívá se, že toto ustanovení je ochranářským, omezujícím a diskriminačním opatřením vůči filmům z jiných zemí Společenství, usilovala o jeho zrušení tím, že podala, jak to umožňuje vnitrostátní právo, správní žalobu proti španělskému státu k Tribunal Supremo, „Sala Tercera“ („de lo Contencioso-Administrativo) (dále jen „Tribunal Supremo“).

Dotyčným právním předpisem je Real Decreto Legislativo 1257/1986, ze dne 13. června, jehož cílem bylo změnit Ley ze dne 27. dubna 1946 a Ley 3/1980 ze dne 10. ledna 1980 v souladu s právem Společenství na základě právního zmocnění uděleného prostřednictvím Ley de Bases ze dne 27. prosince 1986 (Boletín Oficial del Estado č. 153 ze dne 27. června 1986, s. 23427, dále jen „Real Decreto Legislativo“). Jeho jediný článek zní takto:

- „1. Distribuční podniky založené v souladu se zákonem mohou volně distribuovat filmy vyrobené ve Společenství.
2. Uvedené podniky mají rovněž právo na maximálně čtyři licence k dabování filmů pocházejících z třetích zemí do jednoho ze španělských úředních jazyků na každý španělský film, u kterého prokáží, že uzavřely distribuční smlouvu za těchto podmínek:

a) první licence je udělena, pokud Instituto de la Cinematografía y de las Artes Audiovisuales (Institut kinematografie a audiovizuálního umění) byl informován o zahájení natáčení španělského filmu, na který distributor, který žádá o licenci, předběžně podepsal smlouvu. Tato licence je automaticky zrušena, pokud není film předveden ke schválení ve lhůtě 200 dní od zahájení natáčení. Instituto de la Cinematografía y de las Artes Audiovisuales může prodloužit tuto lhůtu na základě odůvodněné žádosti zúčastněných osob.

b) Druhá, třetí a čtvrtá licence jsou uděleny po prokázání toho, že tento film postupně vykázal hrubé zisky 30, 60, a 100 miliónů ESP.

3. Distribuce dabované verze filmu pocházejícího ze třetí země je bezpodmínečně podřízena předběžnému udělení příslušné licence.“

Toto ustanovení vstoupilo v platnost dne 1. července 1986.

C – Právní úprava Společenství

Na základě článku 63 Smlouvy o EHS Rada přijala v roce 1962 obecný program pro odstranění omezení volného pohybu služeb (Úř. věst. 1962, 2, s. 32). V rámci provádění tohoto programu přijala Rady čtyři směrnice v oblasti kinematografie, z nichž první dvě se přímo týkají pohybu služeb.

1. První směrnice

První směrnicí je směrnice 63/607/EHS ze dne 15. října 1963 o provedení ustanovení obecného programu pro odstranění omezení volného pohybu služeb v oblasti kinematografie (Úř. věst. 1963, 159, s. 2661, dále jen „první směrnice“).

Článek 2 této směrnice definuje pojem „film“ a článek 3 stanoví kritéria k tomu, aby byl film považován za film pocházející z členského státu: výrobce musí být podnikem Společenství, většina scén filmovaných ve studiu musí být natočena na území Společenství, původní verze musí být nahrána v jazyce nebo v jednom z jazyků dotyčného členského státu, autoři scénáře a hudby, režisér, většina herců a technických pracovníků musí být státními příslušníky tohoto členského státu, ...

Její článek 6 stanoví:

„... distribuce... v členském státě dlouhometrážních filmů pocházejících z jiného členského státu uváděných v původní verzi, s titulky nebo bez nich, v jazyce nebo v jednom z jazyků státu, kde má být film předváděn, nepodléhá žádnému omezení.“

Článek 10 dodává:

„Udělování povolení ... k distribuci ... filmů pocházejících z členského státu nebude doprovázeno žádným opatřením ... s účinkem rovnocenným, které by mělo při svém použití nebo v případě osvobození diskriminační účinek.“

Článek 11 stanoví možnost, že by oběh filmů byl doprovázen potvrzením o státní příslušnosti.

2. Druhá směrnice

Druhá směrnice 65/264/EHS Rady ze dne 13. května 1965 o provedení ustanovení obecných programů pro odstranění omezení svobody usazování a volného pohybu služeb v oblasti kinematografie (Úř. věst. 1965, 85, s. 1437, dále jen „druhá směrnice“) stanoví v článku 1:

„Členské státy odstraní (...) omezení (...) vztahující se k oblasti kinematografie (...) a týkající se dabování filmů.“

3. Další směrnice

Dvě další směrnice jsou směrnice Rady 68/369/EHS ze dne 15. října 1968 o dosažení svobody usazování pro samostatně výdělečné činnosti v oblasti filmové distribuce (Úř. věst. L 260, s. 22) a směrnice Rady 70/451/EHS ze dne 29. září 1970 o dosažení svobody usazování a volného pohybu služeb pro samostatně výdělečnou činnost ve výrobě filmů (Úř. věst. L 218, s. 37).

D – Řízení před předkládajícím soudem

1. Argumenty účastníků řízení

a) Argumenty Fedicine

Před Tribunal Supremo Fedicine uplatňovala, že spojením dabování filmů ze třetích zemí do jednoho z úředních jazyků Španělska s distribucí španělských filmů Real Decreto Legislativo zvýhodňuje vnitrostátní výrobu a omezuje šíření filmů z jiných zemí Společenství. Fedicine se v tomto ohledu dovolává rozsudků ze dne 18. března 1980, Coditel (62/79, Recueil s. 881) a ze dne 6. října 1982, Coditel (262/81, Recueil, s. 3381), přičemž se domnívá, že Real Decreto Legislativo je v rozporu s články 30 až 36 a článkem 59 Smlouvy o EHS, první a druhou směrnicí a Všeobecnou dohodou o clech a obchodu (dále jen „GATT“).

b) Argumenty Španělska

S odvoláním na stejné rozsudky Španělsko tvrdí, že Real Decreto Legislativo není v rozporu s články 30, 59 a 92 Smlouvy o EHS. Podle něho systém nezvýhodňuje distribuci španělských filmů na úkor filmů z jiných členských států, které mohou být distribuovány ve Španělsku bez jakéhokoli omezení. Jediným cílem systému licencí k dabování je omezit distribuci filmů ze třetích zemí, jejichž původní verze není ve španělském jazyce. Zvýhodňuje tedy distribuci evropských filmových děl.

c) Argumenty Union de Productores de Cine y Televisión

Union de Productores de Cine y Televisión, která sdružuje výrobce španělských filmů, vstoupila do řízení jako vedlejší účastník. Domnívá se totiž, že pokud by tvrzení Fedicine mělo úspěch, poškodilo by to zájmy jejích členů. Dovolává se zprávy Evropského parlamentu ze dne 15. července 1983 o podpoře filmového průmyslu zemí Společenství (dále jen „zpráva Evropského parlamentu“), jakož i článku 3 první směrnice a obou výše uvedených rozsudků Coditel, přičemž uplatňuje, že opatření zvýhodňující distribuci evropské výroby v členských státech nejsou v rozporu s právem Společenství.

2. Odůvodnění předkládacího usnesení

Tribunal Supremo zdůrazňuje, že ve dvou stanoviscích ze dne 10. června 1986 a ze dne 24. listopadu 1988, předcházejících přijetí Real Decreto Legislativo, vyjádřila Consejo de Estado

(Státní rada) názor, že posledně jmenované ustanovení není v rozporu s právem Společenství. Consejo de Estado, opíraje se o rozsudek Soudního dvora ze dne 24. listopadu 1982, Komise v. Irsko, „Buy Irish“ (249/81, Recueil s. 4005) konstatovala, že Real Decreto Legislativo je slučitelný se Smlouvou o EHS, protože neomezuje uvádění filmů Společenství ve Španělsku a nerozděluje vnitrostátní filmový trh.

Nicméně Tribunal Supremo se domnívá, že vzhledem k tomu, že vyvstal problém výkladu práva Společenství a že zasedá v prvním a v posledním stupni, musí předložit předběžnou otázku Soudnímu dvoru.

1. *Rozhodnutí o předběžné otázce*

V důsledku toho na základě usnesení ze dne 12. prosince 1991 Tribunal Supremo odložil vydání konečného rozhodnutí až do odpovědi Soudního dvora na tuto otázku:

„Je v souladu s právem Společenství podřídit udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí za účelem jejich distribuce ve Španělsku ve verzi dabované do jednoho z úředních jazyků Španělska tomu, aby distributor, který o takovou licenci žádá, předběžně přijal smluvní závazek zajistit distribuci španělského filmu?“

E – *Řízení před Soudním dvorem*

Usnesení Tribunal Supremo bylo zapsáno do rejstříku v kanceláři Soudního dvora dne 22. ledna 1992.

V souladu se článkem 20 Protokolu o statutu Soudního dvora Evropských Společenství, písemná vyjádření byla předložena:

- dne 15. dubna 1992 Komisi Evropských Společenství, zastoupenou Pieterem Van Nuffelem a Danielem Callejem, členy její právní služby jako zmocněnci;
- dne 4. května 1992 Federación de Distribuidores Cinematográficos (Fedicine), žalobkyní v původním řízení zastoupenou Manuelem Lancharesem Larrem, Procurador de los Tribunales a Manuelem Villarem Aregui, advokátem madridské advokátní komory;
- dne 6. května 1992 španělskou vládou, žalovanou v původním řízení, zastoupenou Albertem José Navarrem Gonzálezem, generálním ředitelem pro právní a institucionální koordinaci Společenství a Glorií Calvo Díaz, státní advokátkou pro spory týkající se Společenství, jako zmocněnci.

Na základě zprávy soudce zpravodaje, po vyslechnutí generálního advokáta, Soudní dvůr na základě čl. 104 odst. 4 jednacího řádu rozhodl dne 9. prosince 1992, že nezahájí ústní část řízení. Rozhodl nicméně, že položí otázky španělské vládě a Komisi.

II- Písemná vyjádření předložená Soudnímu dvoru

A – *Vyjádření Fedicine*

Zatímco před vnitrostátním soudem se Fedicine zabývala problémem slučitelnosti Real Decreto Legislativo s právem Společenství z hlediska volného pohybu zboží, volného

pohybu služeb a některých směrnic, ve svých vyjádřeních kritizuje pouze některé aspekty volného pohybu zboží.

Připomíná nejprve, že Real Decreto Legislativo uděluje právo dabovat filmy z třetích zemí pouze podnikům, které distribují španělské filmy. Kromě toho zvyšuje počet licencí k dabování podle zisků plynoucích ze španělských filmů. Naproti tomu odmítá poskytnout takové výhody podnikům, které distribují filmy z jiných zemí Společenství než je Španělsko. Výhoda, již tak využívají španělské filmy, je opatřením s účinkem rovnocenným množstevním omezením a je v každém případě diskriminační. Real Decreto Legislativo je tedy v rozporu s článkem 30 a násl. Smlouvy o EHS, aniž by se při tom na něj vztahovala některá z výjimek uvedených v článku 36.

Fedicine se opírá jednak o směrnici Komise 70/50/EHS ze dne 22. prosince 1969, založenou na čl. 33 odst. 7 o zrušení opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením dovozu, na která se nevztahují jiné předpisy přijaté na základě Smlouvy o EHS (Úř. věst. 1970, L 13, s. 29), a jednak o judikaturu Soudního dvora (především rozsudky ze dne 11. července 1974, Dassonville, 8/74, Recueil s. 837; ze dne 20. února 1975, Komise v. Německo, 12/74, Recueil s. 181; ze dne 20. února 1979, známý jako „Cassis de Dijon“, Rewe-Zentral, 120/78, Recueil s. 649; ze dne 24. listopadu 1982, Komise v. Irsko, výše uvedená; ze dne 16. prosince 1986, tzv. „Viandes fraîches“, Komise v. Řecká republika, 124/85, Recueil s. 3935; ze dne 12. března 1987, známý jako „Bière“, Komise v. Německo, 178/84, Recueil s. 1227; a ze dne 7. března 1990, GB-Inno-BM, C-362/88, Recueil s. I-667), a uplatňuje, že existují čtyři podmínky toho, aby opatření byla posuzována jako opatření s účinkem rovnocenným množstevním omezením dovozu: v první řadě je třeba, aby tato opatření byla přičitatelná veřejným orgánům; za druhé je třeba, aby měla omezující účinky, přičemž všechna ochranná nebo diskriminační opatření v sobě takové účinky zahrnují; za třetí stačí, aby tyto účinky byly potenciální, aniž by nutně musely být reálné; za čtvrté je třeba, aby se tyto účinky dotýkaly obchodu.

Tyto čtyři podmínky jsou v případě Real Decreto Legislativo splněny.

Za prvé byl tento dekret přijat španělským státem a licence k dabování cizích filmů musí být udělovány veřejným orgánem.

Za druhé, Real Decreto Legislativo tím, že zvýhodňuje distribuci španělských filmů udělováním licencí k dabování, způsobuje, že o distribuci filmů z jiných členských států je menší zájem. Fedicine připomíná, že v době před přistoupením Španělska právní předpisy o ochraně španělské kinematografie (a především čl. 16 odst. 2 Real Decreto 3304/1983 ze dne 28. prosince) nutily podniky, které hodlaly dabovat zahraniční filmy, aby předběžně uzavíraly smlouvy o distribuci španělských filmů. Ve dvou rozsudcích ze dne 14. listopadu 1990 a ze dne 6. února 1991 tak Tribunal Supremo uznal, že cílem tohoto právního předpisu je zvýhodnění španělského filmového průmyslu. Podobně Tribunal Constitucional uznal ve svém rozsudku ze dne 25. června 1987, že Real Decreto z roku 1983 byl určen k ochraně vnitrostátního filmového průmyslu. Real Decreto Legislativo z roku 1986 převzal tedy stejná ustanovení, jaká jsou obsažena v dekretu z roku 1983. Má tedy stejný ochranný cíl.

Za třetí Fedicine, která se opírá o hospodářskou zprávu, kterou předkládá Soudnímu dvoru, vysvětluje, že toto opatření má nejen potenciální, ale i skutečné účinky, jimiž „je dotčena rovnost zacházení mezi službami nebo zbožím z důvodu země původu“.

Za čtvrté zvýhodňováním distribuce národních filmů toto opatření omezuje dovoz filmů z jiných členských států.

V tomto ohledu Fedicine dodává, že i státní sekretariát pro Evropská Společenství vyjádřil názor, že Real Decreto Legislativo je neslučitelný s právním řádem Společenství. Kromě toho prohlašuje, že Komise na základě článku 169 Smlouvy o EHS předala španělské vládě odůvodněné stanovisko ve věci sporné právní úpravy. Fedicine žádá, aby Soudní dvůr vyzval španělskou vládu a Komisi, aby předložily tyto dokumenty. Fedicine tedy navrhuje Soudnímu dvoru, aby odpověděl takto:

„Opatření směřující k podřízení udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí za účelem jejich distribuce ve Španělsku ve verzi dabované do jednoho z úředních španělských jazyků předběžnému uzavření smlouvy o distribuci španělského filmu distribučním podnikem, který žádá o licenci, je neslučitelné s právním řádem Společenství“.

B – Vyjádření španělské vlády

V úvodu *španělská vláda* prohlašuje, že podle rozsudku ze dne 2. července 1987, Lefèvre (188/86, Recueil s. 2963) neumožňuje řízení na základě článku 177 Smlouvy o EHS Soudnímu dvoru zhodnotit slučitelnost vnitrostátních právních předpisů s právními předpisy Společenství. Vyzývá tedy Soudní dvůr, aby znovu formuloval otázku a aby posoudil, zda právní předpisy členského státu mohou v souladu s článkem 59 Smlouvy o EHS podřídit udělování licencí k dabování filmů pocházejících z třetích zemí závazku distribuovat film vyrobený ve výše uvedeném členském státě.

Španělská vláda se s ohledem na výše uvedené rozsudky Coditel ze dne 18. března 1980 a ze dne 6. října 1982 domnívá, že uvádění filmů na trh nespadá do oblasti volného pohybu zboží, ale volného pohybu služeb: filmy totiž patří do kategorie literárních a jiných uměleckých děl, která jsou zpřístupněna prostřednictvím uvedení, která se mohou do nekonečna opakovat a jsou odlišná od děl, jako knihy nebo desky, jejichž zpřístupnění je neoddelitelné od jejich hmotné podoby.

Připomíná, že podle rozsudku ze dne 18. června 1991, ERT (C-260/89, Recueil s. I-2925), je na základě článku 59 Smlouvy o EHS omezení volného pohybu služeb uvnitř Společenství zakázáno pouze státním příslušníkům členských států, kteří jsou usazeni v některém jiném členském státě Společenství než příjemce služeb. Real Decreto Legislativo neporušuje toto ustanovení. V první řadě musí být totiž podmínky získání licence k dabování filmů pocházejících z třetích zemí splněny všemi distributory, ať jsou či nejsou Španělé, aniž by docházelo k jakékoli diskriminaci na základě státní příslušnosti. Za druhé se tato podmínka uplatňuje pouze na distribuci dabované verze filmů pocházejících z třetích zemí, nikoli na filmy pocházející z členských států, jejichž distribuce zůstává volná. Právo Společenství tedy nebrání tomu, aby členský stát podřídil distribuci a dabování filmů z třetích zemí některým podmínkám.

Zjištění, zda tyto podmínky mohou omezit diskriminačním způsobem pohyb filmů pocházejících z ostatních členských států, závisí v první řadě na cíli tohoto opatření a v druhé řadě na přiměřenosti prostředků použitých k jeho dosažení.

Ve zprávě Evropského parlamentu byl vyjádřen názor, že je třeba přijmout opatření k potlačení přílivu filmů z třetích zemí. Podle názoru španělské vlády je podpora filmové výroby Společenství obecně možná pouze prostřednictvím ochrany národní filmové výroby v každém členském státě a bude možné dosáhnout takové úrovně ochrany, jakou vyžaduje toto pronikání zvenčí. Opatření, která přijala španělská vláda za účelem kulturní politiky, nemohou být tedy v důsledku toho považována za nepřiměřená sledovanému cíli.

Konečně španělská vláda upozorňuje Soudní dvůr na skutečnost, že „ačkoli jsou španělské úřady přesvědčeny, že současný režim udělování licencí je naprosto v souladu s právem Společenství, rozhodly se, aby vyloučily jakákoli rizika omezení, která by z tohoto režimu mohla vyplynout, změnit současné znění Real Decreto Legislativo tak, že nahradí požadavek, aby film uvedený v distribuční smlouvě byl španělský, požadavkem, aby to byl film Společenství...“

Španělská vláda tedy navrhuje Soudnímu dvoru, aby odpověděl takto:

„Systém, který k tomu, aby byly v členském státě distribuovány filmy v dabované verzi pocházející ze zemí, které nejsou členy Společenství, vyžaduje licenci, jejíž samotné udělení je podřízeno distribuci národního filmu, má být jakožto opatření k ochraně národní kultury považován za jsoucí v souladu s právem Společenství.“

C – Vyjádření Komise

Úvodem Komise, která se opírá především o rozsudek ze dne 28. ledna 1992, López Brea a Hidalgo Palacios (C-330/90 a C-331/90, Recueil s. I-323), prohlašuje, že v rámci řízení o předběžné otázce se Soudní dvůr nemůže vyslovit ke slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů s právem Společenství. Je tedy třeba vyjmout z předkládacího usnesení ty části, které se týkají výkladu práva Společenství. Uvedené usnesení se týká ve své podstatě článků 30 až 36, 59 a 92 Smlouvy o EHS, první a druhé směrnice a pravidel GATT.

Pokud jde o články 30 a násl. Smlouvy, týkající se volného pohybu zboží, Komise se domnívá, že je nelze v projednávaném případě použít. Nejprve, pokud platí, že pro obchodní využití zahraničního filmu v kině je nezbytně nutné, aby byla dovezena kopie nosiče nebo pásky dotyčného filmu, podstatným prvkem této hospodářské činnosti zůstane nicméně skutečnost, že výrobce umožňuje promítání svého filmu veřejnosti a náhradou za to dostane od distributora paušální odměnu nebo odměnu v procentech vypočítanou na základě zisků z filmu. Pokud jde o množství, není mezi objemem dovozu hmotných nosičů filmů a jejich využitím přímý vztah. V zemi dovozu je totiž stále možné vyrábět kopie nosičů. Z toho důvodu mají případná omezení využití pouze nepřímý dopad na objem dovozu zboží, totiž hmotných filmových nosičů.

Pokud jde o článek 92 Smlouvy o EHS, Komise zdůrazňuje, že v projednávaném případě se nejedná o převod státních zdrojů ani o finanční výhodu ve prospěch určitých podniků ve smyslu tohoto ustanovení. Připomíná, že ve svých rozsudcích ze dne 23. února 1961 Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg (30/59, Recueil s. 7) a ze dne 24. ledna 1978 Van Tiggele (82/77, Recueil s. 25) Soudní dvůr stanovil zásadu, že vnitrostátní opatření, které v sobě neobsahuje přímo nebo nepřímo převod státních zdrojů, není státní podporou ve smyslu tohoto článku.

Pokud jde o první a druhou směrnici, Komise se domnívá, že ztratily mnoho ze své aktuálnosti z důvodu přímého účinku článků 52 a 59 Smlouvy o EHS, což uznal ostatně Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 3. prosince 1974, Van Binsbergen (33/74, s. 1301).

Konečně pokud jde o GATT, Komise se domnívá, že ve smyslu znění rozsudků ze dne 12. prosince 1972, International Fruit Company (21/72 až 24/72, Recueil s. 1219), ze dne 16. března 1983, Siot (266/81, Recueil s. 731) a ze dne 22. června 1989, Fediol (70/87, Recueil s. 1781) se jednotlivci nemohou dovolávat těchto ustanovení k tomu, aby bránili použití vnitrostátních právních předpisů. Ostatně Komise poznamenává, že ustanovení GATT nejsou použitelná na využití audiovizuálních děl.

Podle názoru Komise je třeba předběžnou otázku zkoumat pouze z hlediska článku 59 Smlouvy o EHS. Opírá se o tři důvody.

Především sekundární právo Společenství pokládá užívání filmů za službu: je tomu tak u první a druhé směrnice, přičemž první z nich vychází z článku 63 a druhá z článků 54 a 63.

Potom, podle judikatury, která vyplývá z výše uvedených rozsudků ze dne 18. března 1980 a ze dne 6. října 1982, Coditel, a rozsudku ze dne 11. července 1985, Cinéthèque (60 a 61/84, Recueil s. 2605), se přímé užití filmu v kině řídí ustanoveními, která se týkají volného pohybu služeb.

Konečně, z důvodu zvláštností odvětví kinematografie, se distribuce a využití filmu neřídí ustanoveními týkajícími se volného pohybu zboží: ačkoliv totiž všechna práva na film dovezený do Společenství patří nebo byla postoupena osobě usazené ve Společenství, film není nikdy „ve volném oběhu“ ve smyslu článků 9 a násl. Smlouvy o EHS. Tento film si zachová svoji původní „státní příslušnost“ stanovenou ostatně článkem 3 první směrnice, doporučením Komise 64/242/EHS členskými státy ve věci osvědčení o státní příslušnosti filmů, ze dne 8. dubna 1964, jak je stanoveno v článku 11 první směrnice v oblasti kinematografie (Úř. věst. 1964, 63, s. 1025) a článkem 6 směrnice Rady 89/552/EHS ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání (Úř. věst. L 298, s. 23). Tato „státní příslušnost“ nadále řídí způsob užití díla.

Komise zdůrazňuje, že článek 59 Smlouvy o EHS platí pro Španělsko od 1. ledna 1986 v souladu s články 2 a 395 aktu o přistoupení.

Pro Komisi je v projednávaném případě službou povolení distribuovat film ve Španělsku, které majitel práv k tomuto filmu, usazený v jiném členském státě, poskytuje španělskému podniku za úplaty tvořené částí zisků z představení v kinech. Tato služba je vystavena diskriminaci. Španělské právní předpisy totiž rozlišují mezi distribucí filmu, jehož výrobce je Španěl, a distribucí filmu, jehož výrobce je usazen v jiném členském státě. Na základě rozsudků ze dne 28. ledna 1986, Komise v. Francie, „avoir fiscal“ (270/83, Recueil s. 273) a ze dne 14. ledna 1988, Komise v. Itálie (63/86, Recueil s. 29) a ze dne 2. února 1989, Cowan (186/87, Recueil s. 195), Komise vysvětluje, že diskriminace může existovat nejen tehdy, jsou-li uloženy přísnější podmínky pro poskytování služby, ale také jsou-li odepřeny výhody.

V projednávané věci je udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí výhodou poskytnutou distribuci španělských filmů a odepřenou filmům z jiných členských států. Tato výhoda je značná. Poptávka španělské veřejnosti po filmech z třetích zemí, především ze Spojených států amerických, pokud jsou dabovány do jednoho z úředních jazyků Španělska, je skutečně velká. Komise v této souvislosti předkládá statistické údaje. Vyplývá z nich v podstatě, že americké filmy, dabované do jednoho z úředních jazyků Španělska, představovaly více než 70 % zaplacených vstupných, zatímco španělské filmy představovaly pouze přibližně 10 %. Mezi dvaceti filmy, které zaznamenaly největší zisk v průběhu prvních osmi měsíců roku 1991, bylo patnáct amerických filmů, dva španělské filmy, dva francouzské filmy a jeden film britský. Za těchto podmínek je trvalým jevem, že španělská veřejnost chce především vidět americké filmy, dabované do jednoho z úředních jazyků Španělska. Podřizování udělování licencí k dabování těchto filmů distribuci jednoho španělského filmu povede tedy k šíření španělských filmů a představuje to tak pro ně výhodu, kterou nemají filmy z ostatních členských států.

Vnitrostátní právní předpisy, které uplatňují diskriminaci na základě poskytování služeb, mohou být tedy pokládány za slučitelné s právem Společenství pouze tehdy, pokud se mohou zakládat na článku 56 Smlouvy o EHS, kterého se dovolává článek 66. V tomto smyslu cíl, který sleduje Real Decreto Legislativo a který spočívá v podpoře výroby a distribuce španělských filmů, je hospodářské povahy. Nemůže tedy představovat důvod veřejného

pořádku ve smyslu těchto článků, jak již Soudní dvůr rozhodl ve svém rozsudku ze dne 26. dubna 1988, *Bond van Adverteerders* (352/85, Recueil s. 2085).

Rozsudek ze dne 25. července 1991, *Collectieve Antennevoorziening Gouda* (C-288/89, Recueil s. I-4007) kromě toho připustil, že naléhavé důvody veřejného zájmu, jako je ochrana duševního vlastnictví, ochrana spotřebitelů, ochrana historického dědictví nebo kultury země mohou odůvodnit omezení. Nicméně Komise se domnívá, že není možné se dovolávat těchto důvodů k ospravedlnění opatření, která vedou k diskriminaci na základě státní příslušnosti. Kromě toho nemůže připustit, že je dovolávána ochrana kultury s cílem omezit, byť nepřímým způsobem, distribuci filmů z jiných členských států.

Komise proto navrhuje Soudnímu dvoru, aby odpověděl takto:

„Vnitrostátní právní předpisy, které podřizují udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí za účelem jejich distribuce v členském státě tomu, aby podnik žádající o tuto licenci, předběžně podepsal smlouvu o distribuci filmu, který má státní příslušnost uvedeného členského státu, je neslučitelná s článkem 59 Smlouvy o EHS.“

III Odpovědi na otázky položené Soudním dvorem

V odpovědi na otázku položenou Soudním dvorem *španělská vláda* oznámila, že navrhované změny *Real Decreto Legislativo* v souladu s právem Společenství byly předány dne 28. prosince 1992 komisi podtajemníků, dne 29. prosince 1992 předloženy Radě ministrů a potom předány Španělskému parlamentu.

Na žádost Soudního dvora *Komise* upřesnila, že zaslala dne 7. června 1991 odůvodněné stanovisko španělským úřadům z důvodu omezení volného pohybu služeb obsaženého ve vnitrostátním systému distribuce filmů. Poté, co se Komise dozvěděla o návrhu změny *Real Decreto Legislativo*, bylo řízení pro nesplnění povinnosti přerušeno.

Právní otázky:

- 1 Usnesením ze dne 12. prosince 1991, došlým Soudnímu dvoru dne 22. ledna 1992, položil *Tribunal Supremo*, „*Sala tercera*“ (de lo Contencioso-Administrativo), (dále jen „*Tribunal Supremo*“) na základě článku 177 Smlouvy o EHS předběžnou otázku týkající se výkladu ustanovení smlouvy s cílem zjistit, zda je s právem Společenství slučitelná vnitrostátní právní úprava podřizující udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí za účelem jejich distribuce ve Španělsku ve verzi dabované do jednoho ze španělských úředních jazyků tomu, aby distribuční podnik, který o takovou licenci žádá, předběžně podepsal smlouvu, která mu ukládá zajištění distribuce španělského filmu.
- 2 Tato otázka byla vznesena v rámci žaloby ve správním řízení předložené *Federación de Distribuidores Cinematográficos* (dále jen „*Fedicine*“), asociací založenou podle španělského práva za účelem zrušení jediného článku *Real Decreto Legislativo* 1257/1986, ze dne 13. června, jehož cílem bylo sladění *Ley* ze dne 27. dubna 1946 a *Ley* 3/1980 ze dne 10. ledna s pravidly práva Společenství na základě právní způsobilosti udělené prostřednictvím *Ley de bases* ze dne 27. prosince 1986 (*Boletín oficial del Estado* č. 153 ze dne 27. června 1986, s. 23427, dále jen „*Real Decreto Legislativo*“).
- 3 Tento jediný článek, který vstoupil v platnost dne 1. července 1986, je formulován takto:
„1. Legálně ustavené distribuční podniky mohou volně distribuovat filmy vyrobené ve Společenství. 2. Uvedené podniky mají rovněž právo na maximálně čtyři licence k dabování filmů pocházejících z třetích zemí do jednoho ze španělských úředních jazyků pro každý španělský film, u kterého prokáží, že uzavřely smlouvu o distribuci za následujících podmínek:

- a) první licence je udělena, pokud Instituto de Cinematografía y de las Artes Audiovisuales (Institut kinematografie a audiovizuálního umění) byl informován o počátku natáčení španělského filmu, pro který distributor, který žádá o licenci, předběžně podepsal smlouvu. Tato licence je automaticky zrušena, pokud film není předveden ke schválení ve lhůtě 200 dnů od začátku natáčení. Instituto de la Cinematografía y de las Artes Audiovisuales může prodloužit tuto lhůtu na základě oprávněné žádosti zúčastněných osob.
 - b) b) Druhá, třetí a čtvrtá licence jsou uděleny na základě důkazu o tom, že tento film vykázal hrubé zisky 30, 60 a 100 milionů ESP. Distribuce dabované verze filmu pocházejícího ze třetí země je bezpodmínečně podřízena předběžnému získání odpovídající licence.“
- 4 Před vnitrostátním soudem Fedicine uplatňovala, že Decreto Legislativo je ochranným, omezujícím a diskriminačním opatřením, které je v rozporu s články 30 až 36, 59 a 92 Smlouvy o EHS a se směrnicí Rady 63/607/EHS ze dne 15. října 1963 o provedení obecného programu pro odstranění omezení volného pohybu služeb v oblasti kinematografie (Úř. věst. 1963, 159, s. 2661, dále jen „obecný program“), druhou směrnicí Rady 65/264/EHS ze dne 13. května 1965 o provedení ustanovení obecného programu pro odstranění omezení svobody usazování a volného pohybu služeb v oblasti kinematografie (Úř. věst. 1965, 85, s. 1437, dále jen „druhá směrnice“) a Všeobecnou dohodou o clech a obchodu (GATT).
 - 5 Tribunal Supremo měl za to, že vzhledem k tomu, že mu byl předložen problém výkladu práva Společenství a že zasedal v prvním a posledním řízení, je povinen položit předběžnou otázku.
 - 6 Tuto otázku formuloval následovně:

„Je slučitelné s právním řádem Společenství podříditi udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí za účelem jejich distribuce ve Španělsku ve verzi dabované do jednoho z úředních jazyků Španělska tomu, aby distribuční podnik, který o takovou licenci žádá, předběžně podepsal smlouvu, která mu ukládá zajištění distribuce španělského filmu?“
 - 7 Pro širší výklad skutkového stavu sporu v původním řízení, průběhu řízení a písemných vyjádření účastníků je odkazováno na zprávu soudce zpravodaje. Tyto části spisu jsou dále uváděny pouze v míře nezbytné k uvažování Soudního dvora.
 - 8 V úvodu je třeba připomenout, že v rámci článku 177 Smlouvy o EHS se Soudní dvůr nemůže vyslovit ani k výkladu vnitrostátních právních a správních předpisů, ani ke slučitelnosti takových ustanovení s právem Společenství. Může nicméně poskytnout vnitrostátnímu soudu prvky výkladu spadající do působnosti práva Společenství, které dovolí tomuto soudu vyřešit právní problém, který rozhoduje. Ze spisu vyplývá, že prostřednictvím položené otázky vnitrostátní soud zjišťuje, zda pravidla Smlouvy o volném pohybu služeb a o volném pohybu zboží mají být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátním předpisům vyhrazujícím udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí do jednoho z národních úředních jazyků distributorům, kteří se zaváží k distribuci národních filmů.

Platná ustanovení práva Společenství

- 9 Nejprve je třeba určit, pod která ustanovení Smlouvy spadají činnosti spojené s distribucí filmů.
- 10 Z rozsudku ze dne 6. října 1982, Coditel (262/81, Recueil s. 3381, bod 11) vyplývá, že předvádění filmů v kině nebo v televizi v sobě zahrnuje to, že autor může podříditi každé

veřejné promítání díla svému souhlasu a že uvádění filmů na trh touto cestou, která obsahuje udělování licencí k předvádění, je činností, která spadá do působnosti volného pohybu služeb.

- 11 Jde zde především o službu, kterou výrobci filmů poskytují distributorům tím, že jim umožňují, aby vytvářeli kopie jejich filmů a organizovali veřejná předvádění na základě těchto kopií. Pokud nejsou výrobci a distributoři usazeni ve stejném členském státě, tato služba nabývá přeshraničního charakteru. Konečně, je-li nesporná skutečnost, že distributoři postupují zpět výrobcům část zisků, které realizují v kinech, tato služba je rovněž poskytována za úplatu ve smyslu článku 60 Smlouvy.
- 12 Z toho vyplývá, že problémy předložené vnitrostátním soudem musí být zkoumány na základě článku 59 Smlouvy

Volný pohyb služeb

- 13 Pokud jde o článek 59, z ustálené judikatury vyplývá (viz především rozsudky ze dne 25. července 1991, *Collectieve Antennevoorziening Gouda*, bod 10, C-288/89, Recueil s.I-4007, a *Komise v. Nizozemsko*, bod 14, C-353/89, Recueil s. I-4069), že volný pohyb služeb v sobě zahrnuje především vyloučení jakékoli diskriminace vzhledem k poskytovateli na základě jeho státní příslušnosti nebo okolnosti, že je usazen v jiném členském státě, než je stát, ve kterém má být služba poskytována.
- 14 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že spojením udělování licencí k dabování filmů pocházejících z třetích zemí s natáčením a distribucí španělských filmů zvýhodňuje Real Decreto Legislativo výrobce posledně jmenovaných filmů oproti výrobcům usazeným v jiných členských státech, kteří hodlají distribuovat své filmy ve Španělsku.
- 15 Z informací poskytnutých Komisí tedy vyplývá, že výběr španělské veřejnosti v oblasti kinematografie se týká ve velké míře filmů z třetích zemí, především filmů ze Spojených států amerických, pokud jsou dabovány do jednoho z úředních jazyků Španělska. Nicméně Real Decreto Legislativo váže udělování licencí k dabování těchto filmů na povinnost distribuovat španělský film. Zvýhodňuje tím výrobce národních filmů oproti výrobcům filmů, kteří jsou usazeni v jiných členských státech, protože prvně jmenovaní mají záruku, že jejich filmy budou distribuovány a že budou mít odpovídající zisky, zatímco ti druzí jsou závislí pouze na výběru španělských distributorů. Tato povinnost má tedy ochranný účinek ve prospěch podniků vyrábějících španělské filmy a znevýhodňuje stejnou měrou podniky stejného typu, usazené v jiných členských zemích. Vzhledem k tomu, že výrobci filmů z jiných členských států jsou tak zbaveni výhody poskytované výrobcům španělských filmů, má toto omezení diskriminační charakter.
- 16 Jak Soudní dvůr zdůraznil ve svých výše uvedených rozsudcích ze dne 26. dubna 1988, *Bond van Adverteerders* (352/85, Recueil s. 2085, body 32 až 34) a ze dne 25. července 1991, *Collectieve Antennevoorziening Gouda* (bod 10) a *Komise v. Nizozemsko* (bod 15), vnitrostátní předpisy, které nejsou bez rozdílu použitelné pro poskytování služeb bez ohledu na jejich původ, jsou slučitelné s právem Společenství pouze tehdy, mohou-li spadat do působnosti ustanovení o výslovné odchylce, jako je článek 56 Smlouvy, na který se článek 66 odvolává. Z těchto rozsudků rovněž vyplývá, že cíle hospodářské povahy nesmí představovat důvody veřejného pořádku ve smyslu tohoto článku.
- 17 Není pochyb, že Real Decreto Legislativo sleduje takový hospodářský cíl, protože tím, že se snaží zaručit distribuci velkého množství národních filmů, dokáže nakonec zajistit výrobcům těchto filmů dostatečné zisky.

- 18 Španělská vláda nicméně uplatňovala skutečnost, že Real Decreto Legislativo sleduje kulturní cíl, a to chránit národní filmovou výrobu.
- 19 Tento argument nemůže být přijat.
- 20 Kromě skutečnosti, že kulturní politika nepatří mezi odůvodnění stanovená v článku 56, je třeba zdůraznit, že Real Decreto Legislativo zvýhodňuje distribuci národních filmů bez ohledu na jejich obsah a kvalitu.
- 21 Za těchto podmínek je na místě učinit závěr, že vazba mezi udělováním licencí k dabování filmů pocházejících z třetích zemí a distribucí národních filmů sleduje cíl čistě hospodářské povahy, který nepředstavuje důvod veřejného pořádku ve smyslu článku 56 Smlouvy.
- 22 Je tedy na místě odpovědět vnitrostátnímu soudu tak, že ustanovení Smlouvy ohledně volného pohybu služeb mají být vykládána tak, že brání vnitrostátní právní úpravě, která vyhrazuje udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí do jednoho z národních úředních jazyků distributorům, kteří se zavazují distribuovat národní filmy.

K nákladům řízení

- 23 Výdaje vzniklé španělské vládě a Komisi Evropských Společenství, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát)

na otázku, kterou Soudnímu dvoru předložil Tribunal Supremo usnesením ze dne 12. prosince 1991, odpověděl takto:

Ustanovení Smlouvy o volném pohybu služeb musí být vykládána tak, že brání vnitrostátní právní úpravě, která vyhrazuje udělování licencí k dabování filmů z třetích zemí do jednoho z národních úředních jazyků distributorům, kteří se zaváží k distribuci národních filmů.